

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Vlaams-Brabant

Park van het sanatorium Thaborberg

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed |Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Park van het sanatorium Thaborberg

Titel:	Park van het sanatorium Thaborberg
Provincie:	Vlaams-Brabant
Gemeente:	Dilbeek
Deelgemeente:	Dilbeek
Bron:	Schepping: 2014-11-19 Bijwerken: 2017-05-30 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134721
Coördinaten:	Breedte: 4.27980243606 Lengte: 50.8561957175

Primaire tekst

Relicten (enkele oude bomen) van een landschappelijk park aangelegd rondom een circa 1903 gebouwde villa, na de Eerste Wereldoorlog omgebouwd tot sanatorium, gesloten in 1951 en gesloopt in 1996; momenteel natuurreserveaat.

Het eigendom van de familie de Viron (zie [Sint-Alenapark](#)) op de door ravijnen – oude kalkzandsteengroeven – doorkruiste heuvel bij het Kattebroek, op de grens met Sint-Agatha-Berchem, omvatte in 1830 een huis omringd door vier hectare bos, weide en akkerland. Rond 1903 liet Frantz de Viron ongeveer op het hoogste punt (77 meter) een riante villa – 'kasteel' volgens het kadaster – bouwen in de voor die tijd typische eclectische bouwtrant en materialen: baksteenbouw met speklagen van geglazuurde baksteentjes, overkragende, door sierschrijnwerk geschraagde dakpartijen, vierkante hoektoren met steil tentdak en, met het oog op een optimale benutting van het weidse panorama, twee op het noordwesten georiënteerde loggia's. Achter de villa werd een paviljoen opgetrokken – een gebouwtje met een achthoekige plattegrond en dito tentdak – een tuinpaviljoen zou men denken, maar "kiekenskot" volgens het kadaster. Verschillende percelen werden bovendien verenigd tot een lushof van 2 hectare 34 are.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog organiseerde de pastoor van Sint-Jans-Molenbeek, Arthur Vetsuypens, 'vakantiekolonies' voor de arme, door ondervoeding en tbc geteisterde kinderen uit de Brusselse agglomeratie in de villa van de Viron, die door de Duitsers zwaar was beschadigd. Dit initiatief leidde na de oorlog tot de oprichting van *L'Oeuvre du Mont Thabor*, waaraan het domein (iets meer dan 3 hectare) in 1925 werd verkocht. De zorg werd van 1922 tot 1951 waargenomen door de zusters dominicanessen. Op de stafkaart van 1925 wordt het '*Sanat[orium] du Mont Thabor*' afgebeeld omgeven door een embryonale parkaanleg. De oprijlaan vertrok vanaf de Kerslaarstraat ten oosten van het domein, volgde na 200 meter één van de ravijnen en mondde uit in een lus rond de villa. Het nog bestaande, steile oprijlaantje met witte paardekastanjes (*Aesculus hippocastanum*) vanaf de Kattebroekstraat is waarschijnlijk van latere datum. Aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog werd het sanatorium gevoelig uitgebreid; tegen de oude villa werd een nieuwe vleugel gebouwd, zodat de bebouwde oppervlakte meer dan verviervoudigde. Amper twaalf jaar later, nog vóór de gebouwen volledig waren afgewerkt, sloot het sanatorium zijn deuren en werd het complex nog enkel als dag- en vakantieverblijf gebruikt door de Christelijke Mutualiteiten, die er even aan dachten om er een ziekenhuis in te richten als tegenhanger voor de Franstalige en vrijzinnige ziekenhuizen in de Brusselse agglomeratie. In 1996, na jaren van verwaarlozing en verval en met een zwaar ongeval als directe aanleiding, werd het complex afgebroken. Het huidige verpleegtehuis 'Michielsheem' voor mentaal gehandicapten nabij de Kattebroekstraat, aan de voet van de helling, werd gebouwd in 1983.

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Park van het sanatorium Thaborberg

Eind 2002 besliste de Dilbeekse kern van de vereniging 'Natuurpunt' om in te gaan op het voorstel van de directie van Michielsheem om het landgoed Thaborberg als natuurgebied te beheren. Dit is ten volle verantwoord gezien de rijke fauna en flora – uiteraard met daslook (*Allium ursinum*), eenbloemig parelgras (*Melica uniflora*), wilde hyacint (*Hyacinthoides non-scripta*), tongvaren (*Asplenium scolopendrium*) en halsbandparkiet (*Psittacula krameri*), een Brusselse 'specialiteit'. Verspreid over het terrein komen nog enkele relictten van het vroegere park voor. Het beukenplantsoen (*Fagus sylvatica*) – bomen met stamomtrekken rond 3 meter, gemeten op 150 cm hoogte – aan de verkavelde westrand van het domein behoort tot de oorspronkelijke beplanting bij de villa van de Viron. Dit geldt ook voor een zilverlinde (*Tilia tomentosa*) op de helling ten westen van het verdwenen gebouwencomplex. Een groepje witte paardekastanjes en het reeds vermelde laantje vanaf de Kattebroekstraat dateren waarschijnlijk uit de sanatoriumtijd. Het klerikale verleden wordt in herinnering gebracht door het overblijfsel van een kapel, een nis van baksteen en cement, met een betonnen koepel.

Auteur: Deneef, Roger

Auteur: Paessens, Paul

Auteur: Wijnant, Jo

Datum: 2005

Titel Text: Park van Michielsheem - Thaborberg

Grafische documenten

Het klerikale verleden van de Thaborberg wordt in herinnering gebracht door het overblijfsel van een kapel (Deneef, Roger, 27-05-2004, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Kadastrale opmetingsschets Dilbeek 1940/9 en 1940/13.

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Oude kadastrale legger 212 Dilbeek, art. 384 nrs. 1-6 en art. 1134 nrs. 15.

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Oude kadastrale legger 212A Dilbeek, art. 2120.

PAESSENS W., *De Thaborberg, een toekomstig natuurreserveaat?*, Dilbeek, Natuurpunt, 2003, 7 pp.

Relaties

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Park van het sanatorium Thaborberg

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/127008>

Beknopte karakterisering

Datering: interbellum, vóór WO I

Typologie: niskapellen, tuin- en parkbeplantingen